

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра економіки та менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Олександр ДАВИДОВ

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Безпека життєдіяльності та здоровий образ життя

рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітня програма «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

вид дисципліни обов'язкова

факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2023/2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету
« 22 » червня 2023 року, протокол № 8

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Анастасія ЛІТВІНОВА** кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент закладу вищої освіти кафедри економіки та менеджменту

Програму схвалено на засіданні кафедри економіки та менеджменту

Протокол від «20» червня 2023 року, № 13.1

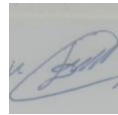
Завідувача кафедри

_____ Ганна ДОРОШЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником проектної групи)
Міжнародна інформація та міжнародні комунікації
назва освітньої програми

Гарант проектної групи

(керівником проектної групи)

Дмитро МИКОЛЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від «29» серпня 2023 р. № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу **Лариса БЕРЕНДА**

_____ Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та здоровий образ життя» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Навчальна дисципліна «Безпека життєдіяльності та здоровий образ життя» займає провідне місце у структурно-логічній схемі підготовки фахівця за першим (бакалаврським) рівнем, оскільки є дисципліною, що використовує досягнення та методи фундаментальних та прикладних наук з філософії, біології, фізики, хімії, соціології, психології, екології, економіки, менеджменту тощо і дозволяє студенту вирішувати професійні завдання за певною спеціальністю з урахуванням ризику виникнення внутрішніх і зовнішніх небезпек, що спричиняють надзвичайні ситуації та їхніх негативних наслідків.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета курсу полягає у набутті студентом компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку.

1.2. Основними завданнями курсу є опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятного ризику.

Засвоївши дисципліну «Безпека життєдіяльності та здоровий образ життя» майбутні бакалаври повинні володіти сукупністю загальнокультурних та професійних компетенцій з питань безпеки життєдіяльності у відповідних напрямках підготовки для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій.

Завданнями вивчення дисципліни є формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

1.3. Кількість кредитів 4

1.4. Загальна кількість годин 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	
Семестр	

1-й	
	Лекції
32 год.	
	Практичні, семінарські заняття
16 год.	
	Самостійна робота
72 год.	
	Індивідуальні завдання
	-

1.6. Заплановані результати навчання:

В результаті вивчення курсу студенти набудуть теоретичні знання про загальні поняття з безпеки життєдіяльності та здорового образу життя, навколишнє середовище, небезпеки, класифікація небезпек, основні принципи функціонального перевантаження організму на підприємстві, шкідливі фактори; використовувати найбільш ефективні комплекси індивідуального захисту під час небезпеки; рекомендувати плани профілактичних заходів під час впливу небезпечного фактору; слідкувати за станом здоров'я.

РН07. Знати засади дипломатичної та консульської служби, специфіку та особливості дипломатичного протоколу та етикету

РН13. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій

РН18. Використовувати сучасні цифрові технології, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

РН27. Самостійно приймати рішення, відповідати за командну роботу та безпечні умови праці.

РН28. Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. КАТЕГОРІАЛЬНИЙ АПАРАТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА РІЗНОВИДИ НЕБЕЗПЕК

Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек.

Головні визначення – безпека, загроза, небезпека, надзвичайна ситуація, ризик. Безпека людини, суспільства, національна безпека. Аксиоми безпеки життєдіяльності. Методологічні основи безпеки життєдіяльності. Системний підхід у безпеці життєдіяльності. Таксономія, ідентифікація та квантифікація небезпек. Вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки та навколишнє середовище. Ідентифікація та оцінювання рівня небезпеки за допомогою імовірнісних структурно-логічних моделей, застосованих у відповідній галузі господарювання. Обґрунтування категорії за рівнем загрози техногенного, природного і терористичного характеру та ступенем їхньої захищеності. Визначення потенційно-небезпечних об'єктів і територій. Об'єкти підвищеної небезпеки та класи їхньої небезпечності.

Тема 2. Надзвичайні ситуації.

Надзвичайний стан (НС). Критерії переходу небезпечної події у НС, одиниці виміру показників класифікаційної ознаки НС та їхні порогові значення у природному середовищі, виробничій, транспортній та інших сферах життєдіяльності. Класифікація НС за причинами походження, територіального поширення і обсягів заподіяних або очікуваних збитків. Комплекс робіт на об'єкті з попередження НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків за відомими алгоритмами, технологіями з урахуванням чинних галузевих норм і правил.

Тема 3. Вплив хімічних речовин.

Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, здатності до горіння, впливом на організм людини. Характеристика класів небезпеки згідно із ступенем їхньої дії на організм людини. Особливості забруднення місцевості, води, продовольства у разі виникнення аварій з викидом небезпечних хімічних речовин. Класифікація суб'єктів господарювання і адміністративно-територіальних одиниць за хімічною небезпекою. Типологія аварій на хімічно-небезпечних об'єктах та вимоги до їхнього розміщення і розвитку. Захист приміщень від проникнення токсичних аерозолів. Організація дозиметричного й хімічного контролю.

Тема 4. Техногенні небезпеки.

Техногенні небезпеки та їх вражаючі фактори за генезисом і механізмом впливу. Класифікація, номенклатура і одиниці виміру вражаючих факторів фізичної та хімічної дії джерел техногенних небезпек.

Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки. Рівні виробничих аварій в залежності від їхнього масштабу. Втрати міцності, деформації, провали і руйнування будівель та споруд. Пошкодження енергосистем, інженерних і технологічних мереж.

Небезпечні події на транспорті та аварії на транспортних комунікаціях. Вимоги до транспортування небезпечних речовин. Маркування небезпечних вантажів з небезпечними речовинами.

Гідродинамічні об'єкти і їхнє призначення. Причини виникнення гідродинамічних небезпек (аварій). Хвиля прориву та її вражаючі фактори. Вимоги до розвитку і розміщення об'єктів гідродинамічної небезпеки.

Тема 5. Пожежна безпека.

Загальні поняття про основи теорії розвитку та припинення горіння. Етапи розвитку пожежі. Зони горіння, теплового впливу, задимлення, токсичності. Небезпечні для людини фактори пожежі. Вибух. Фактори техногенних вибухів, що призводять до ураження людей, руйнування будівель, споруд, технічного устаткування і забруднення навколишнього середовища. Класифікація об'єктів за їхньою пожежо-вибухонебезпекою. Показники пожежо-вибухонебезпеки речовин і матеріалів. Законодавча база в галузі пожежної безпеки. Основи забезпечення пожежної безпеки підприємств, установ, організацій, Відповідальність за порушення (невиконання) вимог пожежної безпеки.

Тема 6. Вплив мікроклімату на людину.

Мікроклімат виробничих приміщень. Показники мікрокліматичних умов та їх характеристика. Шкідливі фактори ризику на стан здоров'я людини. Гігієна праці. Санітарія та виробнича санітарія.

Тема 7. Комбіновані небезпеки.

Глобальні проблеми людства: глобальна біосферна криза, екологічна криза, ресурсна криза, мирне співіснування, припинення гонки озброєння та відвернення ядерної війни, охорона навколишнього природного середовища, паливно-енергетична, сировинна, продовольча, демографічна, інформаційна, ліквідація небезпечних хвороб. Соціально-

політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження. Види тероризму, його первинні, вторинні та каскадні вражаючі фактори; збройні напади, захоплення й утримання об'єктів державного значення; встановлення вибухового пристрою у багатолюдному місці, установі (організації, підприємстві), викрадання зброї та небезпечних речовин з об'єктів їхнього зберігання, використання, перероблення або під час транспортування. Класифікація об'єктів щодо забезпечення захисту від терористичних дій. Сучасні інформаційні технології та безпека життєдіяльності людини. Особливості впливу інформаційного чинника на здоров'я людини та безпеку суспільства

РОЗДІЛ 2. ЗДОРОВИЙ ОБРАЗ ЖИТТЯ

Тема 8. Охорона праці.

Закон України про охорону праці. Пільги, страхування, спеціальні виплати, норми робочого часу на підприємстві. Застосування на практиці. Система інструктажів. Спеціальні об'єктові навчання і тренування. Функціональне навчання керівних працівників і фахівців, які організують та здійснюють заходи у сфері охорони праці.

Тема 9. Нещасні випадки, травми на підприємстві.

Загальні функції управління пов'язанні з плануванням, регулюванням, координацією і контролем персоналом. Правове, організаційне, інформаційне та документальне забезпечення при нещасному випадку. Інформаційна підтримка та процедурне забезпечення прийняття й реалізації рішень пов'язаних з усуненням загрози виникнення нещасного випадку або реагуванням на НС та організації ліквідування її наслідків. Страховий механізм відшкодування збитків.

Тема 10. Перша допомога.

Надання першої домедичної допомоги постраждалому. Психологічна та медична реабілітація постраждалого населення. Професії підвищеного ризику. Психофізіологічний вплив оточення на людину. Основи підвищення психофізіологічної стійкості кадрів до професійних небезпек.

Тема 11. Праця та професія.

Характеристика поняття «праця», «професія». Професії підвищеного ризику. Психофізіологічний вплив оточення на людину. Загальний аналіз ризику і проблем безпеки складних систем, які охоплюють людину (керівник, оператор, персонал, населення), об'єкти техносфери та природне середовище. Основи підвищення психофізіологічної стійкості кадрів до професійних небезпек.

Тема 12. Працездатність.

Працездатність. Поняття «втома», «перевтома». Правові аспекти норм працездатності. Індивідуальний та груповий ризик. Концепція прийняттого ризику. Розподіл підприємств, установ та організацій за ступенем ризику їхньої господарської діяльності щодо забезпечення безпеки та захисту населення.

Тема 13. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.

Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки. Захисні властивості людського організму. Види поведінки людини та її психічна діяльність: психічні процеси, стани, властивості. Поняття про психоемоційні напруження (стрес). Види напруження. Психотипи за реакцією людей на небезпеку. Частота змін стресових станів у людей, що знаходяться в районі надзвичайної ситуації. Стан здоров'я.

3. Структура навчальної дисципліни

№	Назва тем	Кількість годин			
		Денна форма			
		Разом	У тому числі		
			Лекції	Практичні роботи	Самостійна робота
РОЗДІЛ 1. КАТЕГОРІАЛЬНИЙ АПАРАТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА РІЗНОВИДИ НЕБЕЗПЕК					
1	Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек.	11	4	2	5
2	Тема 2. Надзвичайні ситуації.	7	2		5
3	Тема 3. Вплив хімічних речовин.	9	2	2	5
4	Тема 4. Техногенні небезпеки.	9	2	2	5
5	Тема 5. Пожежна безпека.	7	2		5
6	Тема 6. Вплив мікроклімату на людину.	9	2	2	5
7	Тема 7. Комбіновані небезпеки.	8	2		6
	Разом за Розділом 1	60	16	8	36
РОЗДІЛ 2. ЗДОРОВИЙ ОБРАЗ ЖИТТЯ					
8	Тема 8. Охорона праці.	12	4	2	6
9	Тема 9. Нещасні випадки, травми на підприємстві.	8	2		6
10	Тема 10. Перша допомога.	10	2	2	6
11	Тема 11. Праця та професія.	10	2	2	6
12	Тема 12. Працездатність.	8	2		6
13	Тема 13. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки.	12	4	2	6
	Разом за Розділом 2	60	16	8	36
	УСЬОГО ГОДИН:	120	32	16	72

4.1. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин денна
Розділ 1. Категоріальний апарат безпеки життєдіяльності та різновиди небезпек.		
Тема 1.	Визначення рівня стресового напруження.	2
Тема 3.	Виконання завдань на хімічні фактори.	2
Тема 4.	Техногенні небезпеки	2
Тема 6.	Визначення фізичної надійності людини та адаптаційного потенціалу.	2
Розділ 2. Здоровий образ життя		
Тема 8.	Охорона праці.	2
Тема 10.	Алгоритм дій надання першої допомоги.	2
Тема 11.	Визначення схильності до професії.	2
Тема 13.	Визначення індивідуальних особливостей мислення.	2
	РАЗОМ:	16

5. Завдання для самостійної роботи

№	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин денна	Кількість годин заочна
Розділ 1. Категоріальний апарат безпеки життєдіяльності та різновиди небезпек.			
1.	Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Написати словник-довідник основних термінів з наступної теми : Мікро- та макро-біологічна небезпека.	5	
2.	Тема 2. Надзвичайні ситуації. Написати словник-довідник основних термінів з наступної теми : Екологічна небезпека.	5	
3.	Тема 3. Вплив хімічних речовин. Написати словник-довідник основних термінів з наступної теми : Хімічна небезпека.	5	
4.	Тема 4. Техногенні небезпеки. Написати словник-довідник основних термінів з наступної теми : Радіаційна небезпека. Фізична небезпека.	5	
5.	Тема 5. Пожежна небезпека. Написати словник-довідник основних термінів з наступної теми : Вибухопожежна небезпека.	5	
6.	Тема 6. Вплив мікроклімату на людину. Негативні наслідки фізичних та хімічних факторів на здоров'я людини.	5	
7.	Тема 7. Комбіновані небезпеки. Основні характеристики небезпечних явищ та дії	6	

	людини під час осідання ґрунтів над гірничими виробками.		
	Разом за Розділом 1	36	
Розділ 2. Здоровий образ життя			
8.	Тема 8. Охорона праці. Зробити презентацію з обраної теми: 1. Особливості впливу інформаційного чинника на здоров'я людини та безпеку суспільства. 2. Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини: корупція і криміналізація суспільства. 3. Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини: маніпуляція свідомістю.	6	
9.	Тема 9. Нещасні випадки, травми на підприємстві. Дайте відповіді на запитання: 1. Фінансування заходів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, відшкодування збитків постраждалим. 2. Страховий механізм відшкодування збитків від надзвичайної ситуації. 3. Здійснення карантинних та інших санітарно-протиепідемічних заходів в разі виникнення надзвичайних ситуацій.	6	
10.	Тема 10. Перша допомога. Дайте відповідь на запитання: 1. Головні положення про навчання персоналу підприємств, установ і організацій діям та способам захисту в разі виникнення надзвичайної ситуації та аварій. Система інструктажів. 2. Програми підготовки населення до дій у надзвичайній ситуації. Спеціальні об'єктові навчання і тренування.	6	
11.	Тема 11. Праця та професія. Зробити презентацію з обраної теми: 1. Частота змін стресових станів у людей, що знаходяться в районі надзвичайного стану. 2. Психологічна та медична реабілітація постраждалого населення. 3. Правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення у надзвичайних ситуаціях.	6	
12.	Тема 12. Працездатність. Аналіз аварійних ситуацій під час технологічного тероризму.	6	
13.	Тема 13. Психологічна надійність людини та її роль у забезпеченні безпеки. Вивчити групи факторів ризику, що зменшують тривалість життя. Скласти власну програму по виключенню зі свого життя груп факторів ризику, що зменшують тривалість життя. Звіт про виконання завдання представити у вільній формі (твір-роздум, таблиця, схема і т.п.). У звіті відобразити відповіді на	6	

	наступні питання: 1. Які групи факторів ризику, що зменшують тривалість життя є в твоєму житті? 2. Яку групу факторів ризику, що зменшують тривалість життя ти маєш намір (а) виключити зі свого життя в першу чергу? 3. Що саме ти будеш робити, щоб виключити цю групу факторів ризику?		
	Разом за Розділом 1	36	
	Разом:	72	

На випадок малочисельних груп, кількість годин практичних занять складають 70% від аудиторної роботи, встановленої навчальним планом.

6. Індивідуальне завдання

Навчальним планом не передбачене.

7. Методи навчання

Шифр ПРН (відповідно до ОПП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
РН07.	Знати засади дипломатичної та консульської служби, специфіку та особливості дипломатичного протоколу та етикету	Лекція-візуалізація; усне опитування; навчальна дискусія (за питаннями практичного (семінарського) заняття); виконання та захист презентації доповіді; індивідуальні консультації	Оцінювання усних відповідей здобувачів та виступів під час навчальної дискусії (за питаннями практичного (семінарського) заняття); тестування; оцінювання захисту презентації доповіді; оцінювання письмової залікової роботи.
РН13	Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій	Лекція-візуалізація; усне опитування; навчальна дискусія (за питаннями практичного (семінарського) заняття); виконання та захист презентації доповіді; індивідуальні консультації	Оцінювання усних відповідей здобувачів та виступів під час навчальної дискусії (за питаннями практичного (семінарського) заняття); тестування; оцінювання захисту презентації доповіді; оцінювання письмової залікової роботи.
РН18	Використовувати сучасні цифрові технології,	Лекція-візуалізація; усне опитування;	Оцінювання усних відповідей

	спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи для розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій	навчальна дискусія (за питаннями практичного (семінарського) заняття); виконання та захист презентації доповіді; індивідуальні консультації	здобувачів та виступів під час навчальної дискусії (за питаннями практичного (семінарського) заняття); тестування; оцінювання захисту презентації доповіді; оцінювання письмової залікової роботи.
RH27	Самостійно приймати рішення, відповідати за командну роботу та безпечні умови праці.	Лекція-візуалізація; усне опитування; навчальна дискусія (за питаннями практичного (семінарського) заняття); виконання та захист презентації доповіді; індивідуальні консультації	Оцінювання усних відповідей здобувачів та виступів під час навчальної дискусії (за питаннями практичного (семінарського) заняття); тестування; оцінювання захисту презентації доповіді; оцінювання письмової залікової роботи.
RH28	Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.	Лекція-візуалізація; усне опитування; навчальна дискусія (за питаннями практичного (семінарського) заняття); виконання та захист презентації доповіді; індивідуальні консультації	Оцінювання усних відповідей здобувачів та виступів під час навчальної дискусії (за питаннями практичного (семінарського) заняття); тестування; оцінювання захисту презентації доповіді; оцінювання письмової залікової роботи.

Замість виконання завдань (вивчення тем) можуть також додатково враховуватись такі види активностей здобувача:

- проходження тренінг-курсів чи дистанційних курсів з використання сучасних освітніх технологій на платформах Coursera, Prometheus тощо (за наявності відповідного документу про їх закінчення, надання копії викладачу);

- участь в майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з проблем використання сучасних освітніх технологій (з підготовкою есе, прес-релізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу чи відповідним сертифікатом);

- участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем використання сучасних освітніх технологій (в розробці анкетних форм, проведенні

опитувань, підготовці та проведенні фокус-груп, обробці результатів дослідження, підготовці звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

8. Методи контролю

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на практичних (семінарських) заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи здобувача під час лекційних та практичних (семінарських) занять (усне опитування, навчальна дискусія за питаннями практичного (семінарського) заняття);
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування, колоквиуму);
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати із застосуванням сучасних інформаційних технологій (захист презентацій доповідей; захист есе);

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль. На практичному (семінарському) занятті здобувач може отримати від 4 до 5 балів. Максимально здобувач може отримати 60 балів в ході лекційних, практичних (семінарських) занять та виконання завдань самостійної роботи.

Підсумковий контроль засвоєння тем навчальної дисципліни здійснюється по їх завершенню шляхом проведення заліку. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час вивчення зазначених тем. Вміст залікового білету складається з двох питань. Максимальний бал за кожне питання - 20

Таблиця 8.1

Критерії та методи оцінювання

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Усне опитування / навчальна дискусія за питаннями практичного (семінарського) заняття	Висока активність здобувача на практичному (семінарському) занятті, демонстрація засвоєння повного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із запропонованими джерелами, уміння робити висновки	2
	Активність здобувача на практичному (семінарському) занятті, демонстрація засвоєння повного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із запропонованими джерелами, уміння робити висновки, але здобувач припустився окремих помилок.	1
Тестування за питаннями практичного (семінарського) заняття	За кожною темою, де передбачено тестування, пропонується 10 тестових питань закритого типу з однією правильною відповіддю. Правильна відповідь на 1 питання оцінюється в 0,1 бала.	0,1–1
Підготовка та захист	Змістовна відповідність презентації доповіді запропонованій темі та її повне розкриття, формальна	2

презентацій доповідей	відповідність методичним рекомендаціям до підготовки презентацій доповідей, демонстрація засвоєння знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті презентації доповіді, вміння робити висновки, обґрунтовувати власну позицію.	
	Змістовна відповідність презентації доповіді запропонованій темі та її розкриття, окремі вади формальної відповідності методичним рекомендаціям до підготовки презентацій доповідей, демонстрація засвоєння знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті презентації доповіді, вміння робити висновки.	1
Підсумковий контроль (залік)	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і відповідних питань і може аргументовано її доводити термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно	17-20
	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.	13-16
	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами	9-12
	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.	5-8
	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.	0-4

9. Схема нарахування балів:

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання													Разом	Залік ова робот а	Сума
Розділ 1.							Розділ 2.								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13			
5	4	4	5	4	4	4	5	5	5	5	5	5	60	40	1006.

Шкала оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70 – 89	

50 – 69	
1 – 49	не зараховано

10. Література

Основна:

1. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації/ за ред. /Є. П. Желібо, і В.М. Пічі. – Львів: Піча Ю.В., К.: «Каравела», Львів: «Новий Світ», 2002. – 328 с.
2. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки: Навч. посібник/ В.В. Бегун, І.М. Науменко - К.: , 2004. – 328с.
3. Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / За ред.. проф. В.В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 348 с.
4. Концепція освіти з напрямку «Безпека життя і діяльності людини» / В.О. Кузнецов, В.В. Мухін, О.Ю. Буров та ін. // Інформаційний вісник. Вища освіта. – К.: Вид-во наук.-метод. центру вищої освіти МОНУ, 2001. – № 6. – С. 6–17.
5. Ліпкан В.А. Безпекознавство: Навч. посіб. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – 208 с.
6. Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008, - 158 с.
7. Мохняк С.М., Дацько О.С., Козій О.І., Романів А.С., Петрук М.П., Скіра В.В., Васійчук В.О., Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавництво НУ «Львівська політехніка», 2009.- 264 с.

Додаткова:

1. Безпека життєдіяльності: Навч. посіб. / О.С. Баб'як, О.М. Сітенко, І.В. Ківва та ін. – Х.: Ранок, 2000. – 304 с.
2. Заплатинський В. М. Полімовний тлумачний словник з безпеки. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 120 с. ISBN 978-911-01-0002-1
3. Іванова І.В., Заплатинський В.М., Гвоздій С.П. «Безпека життєдіяльності» навчально-контролюючі тести. – Київ: «Саміт-книга», 2005. – 148 с.
4. Кулалаєва Н.В., Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д., Ручні та пересувні засоби пожежогасіння: основні типи, будова та безпечне використання. Навчальний посібник. Київ, 2011. – 189 с.
5. Кулешов Н.І., Уваров Ю.В., Олейник Є.Л., Пустомельник В.П., Єгурнов Ф.І. Пожежна безпека будівель та споруд. – Харків, 2004. – 271 с.
6. Осипенко С.І., Іванов А.В. «Організація функціонального навчання у сфері цивільного захисту». Навчальний посібник. – К., 2008. – 286с.
7. Халмурадов Б.Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях: Навч.посіб. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 138 с.
8. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. – Львів: Видавництво «Бескид Біт», 2005. – 304 с.
9. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавничий центр ЛНУ ім. Ів. Франка, 2005.- 301 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Міністерство екології та природних ресурсів України <http://www.menr.gov.ua/>.

2. Міністерство України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи <http://www.mns.gov.ua/>.
3. Рада національної безпеки і оборони України <http://www.rainbow.gov.ua/>.
4. Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України <http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm>.
5. <http://www.dnopr.kiev.ua> Офіційний сайт Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду (Держгірпромнагляду).
6. <http://www.social.org.ua> Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
7. <http://www.nau.ua> Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України.
8. Інформаційний ресурс (дистанційний курс): «Безпека життєдіяльності та охорона праці» (автори Тимченко Г. М., Літвінова А. М.)
<https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=2264> .